

Voortgangsrapport Versterking Prestaties Strafrechtketen juni 2016

Hieronder wordt ingegaan op de ontwikkelingen met betrekking tot:

1. Het minimaliseren van ongewenste uitstroom /kwaliteit vergroten;
2. Van het aangifteproces een hoogwaardig dienstverleningsproces maken;
3. De in-, door- en uitstroom van zaken in de keten inzichtelijk en transparant maken;
4. Digitale informatie-uitwisseling als norm in de keten;
5. De verkorting van doorlooptijden;
6. De modernisering en herijking Wetboek van Strafvordering en relevante wetgeving.

Aan de hand van de in de brief van 5 juli 2013¹ per onderwerp gestelde doelstellingen wordt de stand van zaken beschreven. Verder worden de sinds de vorige voortgangsrapportage bereikte resultaten benoemd.

Zoals is toegezegd tijdens het debat over de taakstellingen bij het Openbaar Ministerie op 11 september 2013 worden de prestaties van het OM gemonitord. Deze prestaties worden in paragraaf 7 toegelicht.

1 Ongewenste uitstroom minimaliseren/kwaliteit vergroten

Doelstellingen:

- I. Medio 2014 zijn er tussen politie en OM afspraken gemaakt waardoor duidelijkheid bestaat over de criteria op basis waarvan de politie zaken kan 'uitscreenen' of vroegtijdig mag beëindigen. Tevens is er duidelijkheid over de wijze waarop de nakoming van deze afspraken door beide organisaties is geborgd;
- II. In 2016 vindt de overdracht van zaken plaats conform vooraf gemaakte afspraken en criteria tussen de ketenpartners;
- III. In 2016 is bij minimaal 92% van de principale vrijheidsstraffen de tenuitvoerlegging gaande of afgerond na 24 maanden.

Toelichting

I

In de vorige rapportages is reeds gemeld dat deze doelstelling met de vaststelling van de Aanwijzing voor de opsporing, inclusief het nieuwe sepotbeleid, en de landelijke uitrol van het 'zicht-op-zaken-systeem' BOSZ is gerealiseerd.

Met de implementatie van BOSZ is gehoor gegeven aan de kritiek van de Algemene Rekenkamer dat geen sprake zou zijn van een sluitende administratie tussen politie en OM. Dit inzicht kan gebruikt worden in de keten om te sturen op uitval in de keten. De implementatie van BOSZ is inmiddels meer dan een jaar geleden technisch afgerond. Dat betekent dat alle politie-eenheden en arrondissementsparketten gebruik maken van BOSZ en de aanlevering van politiedossiers aan het OM in toenemende mate digitaal plaatsvindt. Naar aanleiding van kritische signalen over de werking van het systeem is een validatieonderzoek uitgevoerd. Hieruit kwam naar voren dat het werken met het systeem een majeure verandering betreft. Het gebruik van BOSZ vraagt van beide ketenpartners dat zij hun processen aanpassen, op onderdelen (extra) administratieve

¹ Kamerstuknummer 29279, nummer 165, vergaderjaar 2012-2013

handelingen verrichten en het personeel trainen. Een betrouwbare, volledige en actuele registratie vraagt een geharmoniseerde werkwijze bij alle parketten en politie-eenheden. Tevens moet een geautomatiseerde koppeling worden gerealiseerd met de andere bedrijfsprocessensystemen om dubbel werk te voorkomen. Om de benodigde organisatorische, gedrags- én (keten)procesmatige verandering en ICT-aanpassingen te realiseren is een landelijk project van Politie en OM gestart.

II

Kwaliteit opsporing en vervolging

Zoals in de afgelopen rapportage is gemeld werken politie en OM in een gezamenlijk programma aan de verbetering van het proces van opsporing en vervolging. Hierbij gaat het in eerste instantie over de kwaliteit van de processen –verbaal die opgemaakt worden in zaken van veelvoorkomende criminaliteit (VVC) en de lichtere high impact crime (HIC) zaken.

In de periode na de laatste rapportage zijn de volgende onderdelen verder uitgewerkt:

In de regionale eenheden wordt samen gewerkt aan verbetering van;

- het aangifteproces (juridische kwaliteit van de aangifte);
- de screening van aangiften op opsporingsindicatie (wel of niet oppakken van de aangifte);
- de kwaliteit van processen-verbaal voor de aanvraag van de inzet van bijzondere opsporingsbevoegdheden;
- Politie en OM werken samen aan verbetering van het proces van overdracht van zaken van politie naar OM (tijdig en volledig) en tijdige beslissing in die zaken door het OM.

Daarnaast zijn er ook op landelijk niveau resultaten bereikt:

- Er is door OM en politie gezamenlijk een set landelijke kwaliteitseisen ontwikkeld waaraan processen-verbaal op het gebied van veelvoorkomende criminaliteit moeten voldoen. Na de zomer van 2016 wordt gestart met de landelijke implementatie van deze set binnen de basispolitieteams. Er wordt onderzocht op welke wijze de landelijke set aan eisen meegenomen kan worden in de opleidingen van de politie academie.
- De in het land ontwikkelde “best practices” op het gebied van opsporing zijn samengebracht in een catalogus en binnen de regionale eenheden en parketten bekend gemaakt via de politie Intranetsite. Ook het OM zal deze informatie binnenkort kunnen raadplegen.
- De duo’s van politie- en OM-medewerker (zie vorige rapportages), hebben geïnvesteerd in relatie, gedragsverandering en juridische kennis. Ze zijn nu goed zichtbaar op de werkvloer. OM’ers die bij de politie zijn gaan werken worden getraind in de overdracht van kennis en vaardigheden.
- Doorontwikkeling van de Bureaus Ketensamenwerking in de regio’s. In deze bureaus komen op uitvoerend niveau facetten van ketensamenwerking in het proces van opsporing en vervolging aan de orde, zoals de kwaliteit van processen –verbaal en de logistiek van de strafrechtketen.
- In 2016 werken politie en OM aan het realiseren van de resultaatmeting. Een te ontwikkelen monitor zal inzicht geven in het aantal (en percentage) geretourneerde zaken en de reden van retourzending. Streven is een significante daling van het percentage retour gezonden zaken te realiseren. In de volgende rapportage wordt hier nader op ingegaan.

Het Kwaliteitsplan OM-politie zal in de nabije toekomst beter aansluiten bij- en in samenhang worden gebracht met andere lopende maatregelen die de opsporing verbeteren, zoals de 17 (korte

termijn) maatregelen uit de nota "Contouren voor een effectieve, toekomstbestendige opsporing"² die in november 2015 naar de Kamer is gezonden en waarover in juni 2016 in een voortgangsrapportage nader wordt bericht.

Ter zitting brengen van zaken

Taskforce OM-ZM

Het programma Taskforce OM-ZM heeft als doel voor de rechtzoekende burger te komen tot een kwalitatief goed, sneller, effectiever en transparanter functionerend rechtssysteem. Centraal staat daarbij de verbetering van de logistieke samenwerking tussen het Openbaar Ministerie en de Rechtspraak.

Het project Verkeerstoren heeft in aansluiting op de ontwerpen voor de zaakstromen MK³-gedetineerden, MK-niet gedetineerden en Algemene taken Verkeerstoren, ontwerpen opgesteld voor de PR⁴-stroom, voor de tenuitvoerlegging en voor de Verkeerstoren Hoger beroep. Deze laatste ontwerpen zitten nog in de besluitvormingsprocedure binnen de OM en ZM-organisaties. De overige ontwerpen (onder andere voor jeugdzaken en zaken die afkomstig zijn van het CVOM) zijn in ontwikkeling en worden naar verwachting vóór de zomer dan wel kort na de zomer opgeleverd. In september wordt gestart met de ontwikkeling van het ontwerp tenuitvoerlegging, waarin de werkzaamheden op administratief terrein bij ZM en OM centraal staan.

Op landelijk en lokaal niveau worden inmiddels voorbereidingen getroffen voor de implementatie van de Verkeerstorens binnen de ressorten.

De implementatie van het Taskforce programma ziet ook op de bijbehorende samenwerkingscultuur, en in het bijzonder de rol van de leidinggevenden daarbij. Op dat vlak worden bijeenkomsten belegd, waarin onder meer een koppeling wordt gemaakt met de binnen het programma ontwikkelde managementrapportages. In de afgelopen periode zijn er diverse sturingsrapportages ontwikkeld die inzicht geven in de ontwikkeling van de instroom en voorraad van zaken, het aantal gerealiseerde behandelingen en de hiervoor beschikbaar gestelde zittingscapaciteit. Daarnaast geven de rapportages inzicht in het deel van de zaken dat is afgedaan en het deel dat niet is afgedaan wegens een aanhouding, met daarbij een detaillering van de oorzaak van de aanhouding.

Gecoördineerde tenuitvoerlegging

Zoals vermeld in de vorige rapportage is het Administratie- en Informatie Centrum voor de Executieketen (AICE) ingericht. Het AICE draagt er (mede) zorg voor dat strafrechtelijke beslissingen sneller, beter en persoonsgerichter worden uitgevoerd, onder andere door een betere afstemming van verschillende uit te voeren straffen en maatregelen. Sinds de start van het AICE in 2014 verloopt de uitvoering van een aantal soorten sancties volgens het nieuwe werkproces. De overige sanctiestromen zullen de komende jaren, om de veranderopgave voor de keten beheerst te laten verlopen, gefaseerd volgens het nieuwe proces worden ingericht. Het inrichten van de sanctiestromen verloopt langs vier lijnen, waarbij naast (lagere) wet- en regelgeving en ketenwerkprocessen aandacht is voor keteninformatievoorziening ter ondersteuning van het werkproces en cultuur en communicatie.

Ook is in de vorige rapportage vermeld dat de huidige informatiesystemen van de politie voor de executie (Papos en OPS) worden vervangen door Executie en Signalering (E&S). E&S sluit aan op de door het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) te realiseren Centrale Voorziening Executieopdrachten (CVE). Doel van de CVE is het realiseren en implementeren van de processen en ICT-voorzieningen, in lijn met het ketendesign uitvoeringsketen strafrechtelijke beslissingen om

² Kamerstuk 29628, nummer 593, vergaderjaar 2015-2016

³ Meervoudige Kamer

⁴ Politierechter

persoonsgericht en eenduidig executieopdrachten te verstrekken. De systemen worden in 2016 verder ontwikkeld en naar verwachting begin 2017 in gebruik genomen.

In het kader van het project Direct betalen worden er in de tweede helft van 2016 betaalautomaten (voorheen ook wel flappenhappers genoemd) geplaatst op tenminste 150 politiebureaus en op 15 locaties van de Koninklijke Marechaussee, waarmee ter plekke geldboetes contant of met pin kunnen worden afgehandeld. Agenten en marechaussee kunnen daarmee directe betaling van boetes ondersteunen en gelden van geïnde boetes direct afstorten. Via het apparaat worden de bedragen vervolgens automatisch op de rekening van het CJIB bijgeschreven.

III

Stand van zaken doelstelling

In de volgende rapportage blijkt of de ketendoelstelling - in 2016 is bij minimaal 92% van de principale vrijheidsstraffen de tenuitvoerlegging gaande of afgerond na 24 maanden - is behaald. Op dit moment wordt ruim 90% van de principale vrijheidsstraffen binnen 24 maanden ten uitvoer gelegd. De verwachting is dat het percentage in de buurt van de 92% zal uitkomen, maar dat de doelstelling mogelijk nog niet in 2016 wordt gehaald.

Afgelopen jaren zijn verschillende maatregelen getroffen om de norm van 92% te halen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het versnellen van de zelfmeldprocedure. Deze maatregelen hebben effect gehad. Zo blijkt namelijk dat zes maanden na het vonnis inmiddels 80% van de vrijheidsstraffen zijn gestart of afgedaan, dit was in 2012/2013 nog 76%.

Nader inzicht in de zaken die na twee jaar nog niet zijn gestart of afgedaan levert twee inzichten op:

1. een deel van de (principale) vrijheidsstraffen wordt alsnog in het derde jaar ten uitvoer gelegd en;
2. een deel van de zaken die niet zijn gestart hebben een actieve opsporingsindicatie omdat de veroordeelde de landindicatie Nederland heeft en/of een netto straf van meer dan 120 dagen heeft.

Samen met het Administratie en Informatiecentrum van de Executieketen (AICE) en andere betrokken partners in de uitvoeringsketen strafrechtelijke beslissingen wordt gewerkt aan een versnelling van de tenuitvoerlegging van de zaken genoemd onder punt 1 en wordt onderzocht op welke manier we de tenuitvoerlegging van de zaken genoemd onder punt 2 kunnen bevorderen. Daarnaast zullen er naarmate de implementatie van het wetsvoorstel herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen vordert, gefaseerd steeds meer strafrechtelijke beslissingen via het AICE worden gerouteerd. Hier zijn reeds belangrijke stappen in gezet. Daarmee is het AICE steeds beter in staat invulling te geven aan de beoogde coördinerende rol. Relevant daarbij is ook de informatie-uitwisseling tussen het AICE en de politie die sterk wordt verbeterd met de bouw van de Centrale Voorziening Executieopdrachten (CVE, aan de kant van het AICE) en Executie en Signalering (E&S, aan de kant van de politie). De politie verkrijgt daarmee een meer eenduidig landelijk zicht op alle executieopdrachten en kan bovendien deze niet alleen zaaksgericht, maar ook persoonsgericht uitvoeren. Deze ontwikkelingen worden gefaseerd doorgevoerd in de uitvoeringspraktijk, wat naar verwachting geleidelijk aan zichtbaar wordt in de doorlooptijd met het oog op de ketendoelstelling om tenminste 92% van de vrijheidsstraffen binnen 24 maanden ten uitvoer te leggen

2 Van het aangifteproces een hoogwaardig dienstverleningsproces maken

Doelstelling:

In 2014 ontvangen alle aangevers van high impact crimes binnen maximaal twee weken na hun aangifte een persoonlijke terugkoppeling.

Toelichting

In de afgelopen rapportages is onder meer toegelicht dat aangevers van high impact crimes inmiddels standaard binnen 14 dagen persoonlijk of telefonisch worden geïnformeerd over het verloop van de aangifte. De doelstelling is hiermee gerealiseerd. In de afgelopen jaren zijn zowel in de voortgangsbrieven over de prestaties van de strafrechtketen als de voortgangsbrieven over de dienstverlening van de nationale politie de ontwikkelingen met betrekking tot het aangifteproces toegelicht. Vanaf heden zullen deze ontwikkelingen in de reguliere voortgangsrapportages over de vorming van de Nationale Politie worden toegelicht. In de rapportages over de prestaties van de strafrechtketen zal over dit onderwerp nog slechts worden verwezen naar de rapportages over de vorming van de nationale politie.

3 De in-, door- en uitstroom van zaken in de keten inzichtelijk en transparant maken

Doelstelling:

In 2016 is de in- uit-, retour- en doorstroom van zaken volledig te verantwoorden en te verklaren.

Toelichting

Zoals in de vorige rapportages is toegelicht is de Strafrechtketenmonitor ontwikkeld om inzicht te krijgen en te geven in de zaakstromen binnen de keten. De uitkomst van de Strafrechtketenmonitor over 2014 ontving u als bijlage bij de voortgangsbrief van brief van 14 september 2015⁵. Bijgaand treft u de uitkomst van de Strafrechtketenmonitor (factsheet) aan over 2015.

Uit deze factsheet blijkt dat het aantal geregistreerde misdrijven in 2015 net als in 2014 met 7% is gedaald. In 2015 zijn bij de politie 925.000 misdrijven ter kennis gekomen. Het OM heeft in 2015 in bijna 260.000 zaken een vervolgingsbeslissing genomen, hetgeen ten opzichte van 2014 een daling is van 3%. In 2015 zijn iets meer dan 115.000 misdrijfzaken voor de 1e keer op zitting gebracht bij de rechter. Dit is een stijging ten opzichte van 2014 (+3%). Dat wordt veroorzaakt door het stijgende verzetspercentage en strafbeschikkingen die niet kunnen worden geëxecuteerd⁶.

Het aantal opgehelderde misdrijven is relatief sterker gedaald (-11%) dan het aantal geregistreerde, waardoor het ophelderingspercentage licht is gedaald van 27% in 2014 naar 26% in 2015.

Het aantal geregistreerde overtredingen⁷ is in 2015 met 20 % gedaald tot 325.000. Deze daling is voor een groot deel het gevolg van stakingsacties bij de politie.

4 Digitale informatieuitwisseling wordt de norm in de keten

Doelstelling:

De norm is dat in 2016 processtukken in de strafrechtketen digitaal beschikbaar worden gesteld.

Toelichting

⁵ Kamerstuk 29279, nummer 274, vergaderjaar 2015-2016

⁶ Jaarbericht OM 2015, geplaatst op 26 mei 2016 op www.om.nl

⁷ Exclusief de Wet Administratiefrechtelijke Handhaving Verkeersovertredingen

Algemeen

De keten digitaliseert verder. Er is op verschillende vlakken een start gemaakt met de digitalisering van de strafrechtketen. De diverse ontwikkelingen bevinden zich in verschillende stadia van realisatie. Over de realisatie van de ambitie om de keten te digitaliseren na 2016 worden nog afspraken tussen ketenorganisaties en departement gemaakt. Digitalisering is randvoorwaardelijk voor het doeltreffend en doelmatig functioneren van de hele strafrechtketen én de aansluiting met de zorg- en executieketen.

Afgelopen februari is de proeftuin Noord-Nederland afgerond waarbij bij eenvoudige zaken (interventiezaken) papieren originelen werden vervangen door digitale originelen, die vervolgens ook digitaal werden gearhiveerd. De proeftuin was dusdanig succesvol dat de eerste gezet kan worden om deze ontwikkelde werkwijze breder te implementeren. De verwachting is dat rond de zomer van 2016 de implementatie zal starten. Het beproeven van het digitaal archiveren van eenvoudige zaken is nog niet voltooid en wordt voortgezet voordat tot landelijke implementatie kan worden overgegaan.

In de proeftuin Rotterdam is – zoals in de vorige rapportage werd vermeld – het digitaal voorbereiden, afdoen en uitwisselen bij het behandelen van meer complexe zaken (maatwerkzaken) beproefd. Dit leidde tot het inzicht om de koppeling tussen de systemen van het OM en de rechtspraak aan te passen. Deze aanpassingen vinden in de eerste helft van 2016 plaats, waarna deze in Rotterdam verder worden beproefd en getest.

De proeftuin Den Haag zal zich richten op het digitaal werken in hoger beroep. De proeftuin wordt nu voorbereid en gaat van start op het moment dat de vereiste koppelingen tussen de systemen zijn gerealiseerd. Het streven is om de proeftuin rond de zomer van 2016 van start te laten gaan.

Naast genoemde ontwikkelingen op het gebied van het omzetten van papieren documenten in digitale documenten wordt ook gewerkt aan de volgende fasen van het digitaal werken binnen de strafrechtketen. Zie hiervoor bijvoorbeeld de Visie op de informatievoorziening binnen de strafrechtketen⁸ die de Tweede Kamer op 17 februari 2016 ontving. Daarnaast hebben de Tweede en Eerste Kamer ingesteld met het wetsvoorstel digitale processtukken (zie hoofdstuk 6) waarmee (onder meer) de juridische basis is gecreëerd om stukken binnen de keten elektronisch te ondertekenen en het papier volledig uit de keten te laten verdwijnen. Door middel van pilots is en zal het elektronisch ondertekenen verder worden beproefd.

Burgerportaal Mulderboetes

Het Burgerportaal van het CJIB en Parket Centrale Verwerking OM draait volop. Op basis van een gezamenlijke architectuur wordt met het Burgerportaal de digitale dienstverlening vanuit de verschillende organisaties als één geheel aan de burger aangeboden. Langs die weg kunnen burgers online hun verkeersboete inzien en middels IDEAL betalen, flitsfoto's en aanvullende zaakinformatie bekijken en beroep bij de OvJ instellen.

Sinds de start, ongeveer een jaar geleden, is het aantal bezoekers van het portaal gestegen van 4.000 naar 28.000 per week. Tenminste 80% van de foto-opvragen verloopt nu digitaal, evenals ruim 46% van de ingediende beroepen bij de OvJ.

De online dienstverlening van het Burgerportaal is en wordt nog steeds flink uitgebouwd om het gebruikersgemak voor de burger verder te verhogen. Inmiddels kan een betaling in termijnen via het portaal worden aangevraagd en is een belangrijk deel van het portaal geschikt gemaakt voor benadering middels een smartphone of tablet. Binnenkort geldt dit voor het gehele portaal. Verder is de mogelijkheid een beroep bij de kantonrechter via het portaal in te dienen in ontwikkeling en worden de online betaalmogelijkheden uitgebreid. Ook wordt het portaal toegankelijk gemaakt voor buitenlanders. Dit wordt deze zomer al mogelijk voor België, waarna andere landen zullen

⁸ Kamerstuk 29279, nummer 298, vergaderjaar 2015-2016

volgen. Verder wordt aan het einde van dit jaar gestart met het toegankelijk maken van informatie voor mensen die een strafbeschikking hebben ontvangen.

Door het uitbreiden van de functionaliteiten, het toegankelijk maken van het portaal voor een bredere doelgroep en continue verbetering van de digitale dienstverlening, is de verwachting dat het aantal bezoekers nog flink zal groeien. Daarnaast biedt de opzet van het Burgerportaal volop mogelijkheden om deze binnen VenJ breder toe te passen.

Digitale verstrekking aan de advocatuur

Sinds de opening van het Advocatenportaal op 8 september 2014 zijn er bijna 35.000 strafzaken via de digitale route aan de advocatuur verstrekt. Sinds 1 augustus 2015 worden de eenvoudige strafzaken uitsluitend digitaal aangeboden, voor die tijd werden de dossierstukken zowel op papier als digitaal aangeboden. Vanaf 4 juli 2016 komt daar een nieuwe zaakstroom bij en starten alle arrondissementen met de verstrekking van strafdossiers in OM-strafzittingen.

Het advocatenportaal is tot stand gekomen vanuit een samenwerking tussen de Rechtspraak, het Openbaar Ministerie en de NOVA.

Ketenslachtofferportaal

Zoals hiervoor is vermeld zijn het Burgerportaal en het Advocatenportaal al van start gegaan. Er wordt door ketenorganisaties ook gewerkt aan de verbetering van de digitale communicatie met slachtoffers. Om te voorkomen dat het slachtoffer op termijn bij elke ketenorganisatie apart moet inloggen om zijn of haar informatie te verkrijgen, is vorig jaar een start gemaakt met het *ketenslachtofferportaal*. Op dit moment wordt gewerkt aan de voorbereiding van een proeftuin, die volgens planning op 1 september 2016 van start gaat. Aan het eind van 2016 zal de proeftuin worden geëvalueerd. Op basis van de evaluatie en de hierbij horende aanbevelingen zal een besluit worden genomen over het bouwen en invoeren van een permanent ketenslachtofferportaal.

Mobiel Effectief op Straat

Tot 31 december 2015 zijn 22.000 smartphones uitgerold. Hiermee kunnen politiefunctionarissen op straat bekeuringen digitaal uitschrijven, informatie opvragen en identiteitscontroles uitvoeren door een ID-bewijs te scannen. Ook kentekens van auto's kunnen met de mobiele telefoon worden gescand. In de afgelopen maanden is gewerkt aan het stabiliseren van het platform waarop de smartphone draait. Sindsdien heeft dit zogenaamde Mobile-Device-Management-platform geen ernstige verstoringen gehad. De nationale politie zal binnenkort een externe toets van de informatiebeveiliging laten uitvoeren.

Stand van zaken digitalisering executieketen

Zoals in vorige rapportage is vermeld wordt de basisvoorziening voor het Informatieportaal Justitiabelen (Injus), waarmee informatie over personen in de strafrechtketen op een efficiënte wijze ontsloten kan worden, gefaseerd doorontwikkeld. Injus is een portaal voor zowel organisaties binnen de strafrechtketen, voor partijen die slachtoffers of nabestaanden informeren en voor instanties die vanuit hun publieke functie informatie over personen in de strafrechtketen nodig hebben. De uitbreiding van het portaal met informatie over jeugdigen en tbs-gestelden wordt aan het einde van het tweede kwartaal van 2016 technisch opgeleverd en in de loop van 2016 in gebruik genomen.

Op basis van het nieuwe ontwerp voor de keten is de digitale informatie-uitwisseling in de USB-keten (Uitvoeringsketen Strafrechtelijke beslissingen) geherstructureerd en gemoderniseerd, opdat de informatie-uitwisseling over strafrechtelijke beslissingen efficiënter en effectiever plaatsvindt. In 2016 wordt deze informatie-uitwisseling in de USB-keten verder uitgebouwd.

5 Doorlooptijden aanzienlijk verkorten

Doelstellingen:

- In 2015 wordt twee derde van de standaardzaken binnen een maand afgehandeld.

Toelichting

Doorlooptijden van zaken die aan de rechter worden voorgelegd

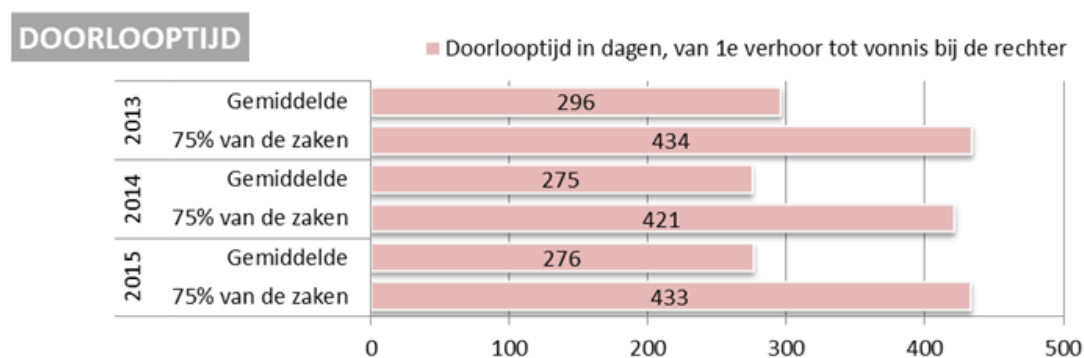
Met behulp van de Strafrechtketenmonitor wordt de ontwikkeling van de doorlooptijd van zaken die voor een eerste inhoudelijke beslissing in de keten aan de rechter worden voorgelegd vanaf heden periodiek gemeten.

Deze doorlooptijden over de afgelopen jaren zijn in de grafiek op de volgende pagina weergegeven. Hieruit blijkt dat de vonnissen die in 2015 zijn uitgesproken een gemiddelde doorlooptijd van 276 dagen oftewel 9 maanden hadden en dat in zowel 2014 als 2015 in 75% van de zaken binnen ongeveer 14 maanden na het 1e verhoor een vonnis is uitgesproken.

Doorlooptijden van standaardzaken

Onder de definitie van standaardzaken vallen ook een (beperkt) aantal zaken die aan de rechter worden voorgelegd. Nu de doorlooptijd van laatstgenoemde zaken apart wordt gemeten is het – om overlap te voorkomen – van belang dat de definitie van standaardzaken wordt aangepast. Standaardzaken zijn dan alleen nog zaken waarbij door een opsporingsinstantie (onder meer politie) of OM de eerste inhoudelijke beslissing is genomen. De meting van de doorlooptijd komt met de nieuwe definitie ongeveer 6 procentpunten hoger uit.

De doorlooptijd van standaardzaken wordt met behulp van de Strafrechtketenmonitor gemeten. Uit de factsheet Strafrechtketenmonitor 2015 (bijlage) blijkt dat 44% (oude definitie: 38%) van de standaardzaken binnen een maand was afgehandeld. Dat zijn iets meer zaken dan in 2014 toen dit percentage op 42% (oude definitie: 37%) lag. Hoewel de doelstelling niet is bereikt en ook nog niet in bereik ligt is wel de verwachting dat met behulp van onder meer Mobiel Effectief op Straat de doorlooptijden van standaardzaken verder kunnen worden verbeterd.

Voortdurende procesverbetering

Met behulp van de verbetermethodiek Lean Six Sigma worden werkprocessen verbeterd die bijdragen aan verbetering van de prestaties van de strafrechtketen. De afgelopen jaren heeft de nadruk gelegen op het initiëren en uitvoeren van projecten. Die aanpak heeft de afgelopen jaren tot vele procesverbeteringen geleid binnen en tussen de organisaties van de strafrechtketen.

In de aanpak voor procesverbeteringen in de strafrechtketen is vanaf eind 2015 een accentverschuiving ingezet. De nadruk wordt verschoven van projectmatig (incidenteel) verbeteren naar continu (structureel) verbeteren in de lijnorganisaties. Met deze verschuiving wordt beoogd de aandacht voor proces- en kwaliteitsverbetering te borgen in het dagelijks werk van de organisaties. Dit gebeurt door middel van het implementeren en toepassen van principes van Lean en Continu Verbeteren. Dit leidt er toe dat bewustwording wordt gecreëerd en handvatten worden aangereikt om op dagelijkse basis bezig te zijn met het optimaliseren van processen en het verbeteren van de dienstverlening van de strafrechtketen.

In de afgelopen periode is een aanvang gemaakt met het trainen en begeleiden van de eerste operationele onderdelen van de betrokken organisaties om volgens deze principes te gaan werken. Ook de komende periode zal daar het accent op liggen.

6 Modernisering Wetboek van Strafvordering en relevante wetgeving

Zoals door de Minister is toegezegd in zijn brief van 7 maart 2016⁹ wordt over dit onderwerp apart twee keer per jaar gerapporteerd aan de Tweede Kamer.

7 Prestaties OM

Zoals is toegezegd tijdens het debat met de Tweede Kamer over de taakstellingen bij het Openbaar Ministerie op 11 september 2013, worden de prestaties van het Openbaar Ministerie als monitor in de VPS-voortgangsrapportages opgenomen.

De monitor over het jaar 2015, alsmede over de eerste 4 maanden van 2016, is hieronder opgenomen. De monitor is gebaseerd op onder meer de regulier verantwoordingsrapportages van het OM en de strafrechtketenmonitor.

Het OM heeft in 2015 de eigen beleidsdoelstellingen gehaald, zo blijkt uit het Jaarbericht OM 2015, dat is gepubliceerd op www.om.nl. Vrijwel alle doelstellingen uit de Veiligheidsagenda 2015-2018 zijn gehaald. Het gaat dan bijvoorbeeld om aantallen zaken voor fraude en kinderporno en het ophelderingspercentage overvallen. De doelstellingen op aantal verdachten cybercrime en het ophelderingspercentage van woninginbraken werden daarentegen niet gehaald. Het OM geeft in genoemde Jaarbericht het signaal af dat extra taakstellingen de komende jaren direct zullen leiden tot vermindering van de operationele sterkte van het OM en daarmee een verlaging van de gepresenteerde kwalitatieve en kwantitatieve prestatieniveau 2015.

Productie

Het Openbaar Ministerie volgt nauwlettend de ontwikkeling van de werkhoeveelheden die in verschillende stadia van bewerking zijn. Het betreft drie categorieën, te weten:

- te beoordelen zaken, waarbij door de officier nog besloten moet worden of er sprake zal zijn van een OM-afdoening of rechterlijke afdoening;
- onderhanden zaken, die bij een Officier van Justitie in behandeling zijn;
- zittingsgerede zaken, die klaar zijn om door een rechter te worden behandeld. Deze zaken wachten op aanlevering aan en behandeling door de rechter.

Voor misdrijven geldt dat de totale voorraad zaken in de periode januari 2015 – april 2016 gestaag is gedaald van 108.614 naar 95.116 (-12,4%). De verwachting is dat de voorraad verder zal dalen omdat er relatief veel zaken op zitting gepland staan. Dit hangt samen met een afname van 15% van het aantal te beoordelen zaken. In het geval van overtredingen is de totale voorraad in april 2016 8,7% lager in vergelijking met januari 2015, nadat sinds april 2015 een dalende trend is ingezet. Hier is een afname van 24% van het aantal zaken waarbij door de officier nog besloten moet worden of er sprake zal zijn van een OM-afdoening of rechterlijke afdoening. In vergelijking met het ijkmoment – september 2013 – is de totale voorraad overtredingen ongeveer gelijk gebleven. Het Openbaar Ministerie bewaakt de omvang van de voorraad en treft zo nodig maatregelen als dreigt dat de werkhoeveelheden in een categorie te sterk oplopen.

⁹ Kamerstuk, 29279, nummer 302, vergaderjaar 2015-2016